Petkrat avtomobili

Nekaj ur pred pričetkom problemske konference smo na pločniku ustavili pet mimoidočih in jih poprosili za njihovo mnenje o varstvu okolja. Zanimivi sta dve ugotovitvi. Vsi po vrsti so nergali predvsem nad avtomobili, nobeden izmed vprašanih pa ni pomislil na to, da smo za marsikaj krivi tudi sami. Gledana iz tega zornega kota je problemska konferenca zadela v črno, da pa o načrtovanih akcijah niti ne govorimo.

Niko Jesih, trgovski potnik: »Za tovornjake in »naftaše« je treba nemudoma narediti obvoznice. To bo pomenilo za mesto, zlasti za občino Center, pravi preporod. O odpravljanju centralnih kurišč se že nekaj govori, vendar menim, da manjka še več energičnega nastopa in zahtev. Center nima industrije in bi lahko ob ustrezni akciji naredil veliko več kot marsikatera druga občina, in sicer samo z odpravljanjem problema individualnih kurišč.«

Ivan Gregorn, kurir: »So dnevi, ko sem tudi osem ur zunaj in na nogah. Zrak je že tako obupen, odpadkov na vseh krajih in koncih pa je tudi vse več. Le pomisliti je treba, kaj nas čaka s pričetkom turistične sezone, ko bo položaj še veliko slabši. Kaže pa, da zoper avtomobile ni nobenega zdravila in o tem se skoraj ne splača govoriti, saj jih je iz dneva v dan več.«

Milena Grum, dijakinja: »Saj ni težko povedati. Lahko samo naštejem: promet, kurišča in odpadki na vsakem koraku. Pripomnim naj še to, da je tovarne treba še vzpodbujati in jim pomagati pri nabavi čistilnih naprav, saj vemo, kako drage so.«

Marjan Strikar, miličnik: »Ljubljana in njena lega sta glede okolja sploh specifični, kar vse skupaj še bolj otežkoča. Vendar si lahko pomagamo nekaj tudi sami. Pogledati je samo treba avtomobile, ko čakajo pred semaforjem. Redko kateri voznik je, ki ne pritiska na plin in si s tem »lajša« čakanje. Če bi pa stopili ven in pogledali vse te izpušne cevi za seboj bi ne delali tega.«

Bojan Kristan, študent: »Slej ko prej bomo morali v centru zapreti čim več ulic in jih še več preurediti v enosmerne. K temu bodo pripomogle obvoznice okrog Ljubljane, saj je gneča na ulicah, ki nastane med sezono, nepopisna. Za tem in pa sproti je treba odpraviti vsa številna invididualna kurišča, saj se Ljubljana, zlasti Center, dobesedno dušita v lastnem dimu. Vse to pa ob ugotovitvi, da industrije v Centru ni.«

Namesto »dober tek« pričaka vse tiste, ki se bodo napotili v restavracijo Triglav na kosilo kar lepa vrsta parkiranih avtomobilov dobesedno pred samimi vrati. Če smo nekoliko zajedljivi, naj vprašamo, ali so izpušni plini za desert, ker so pač prevroči za mrzlo predjed!

Meritve hrupa

Šest izmed desetih Ljubljančanov se pritožuje zaradi hrupa, vsakega drugega pa hrup moti najbolj med spanjem. To je obenem tudi ilustracija, kako spočiti se odpravljamo v službo, za nameček pa naj povemo, da spi več kot vsak drugi občan pri zaprtem oknu.

To je namreč pokazala nedavna analiza, ko je 900 Ljubljančanov povedalo svoje menje o hrupu, na več kot 100 krajih v Ljubljani pa so bile opravljene tudi meritve hrupa. Le-te so pokazale, da je povprečna dnevnea obremenitev s hrupom 74 decibelov, ob konicah pa tudi 92 decibelov na vpadnicah.

Hrup povzročajo predvsem osebna vozila, saj jih je moč našteti na ljubljanskih ulicah od 3.200 do 46.000 na dan, odvisno pa od ulice. Na podobno anketo so odgovarjali tudi državljani ZR Nemčije in so podatki približno takšni kot v Ljubljani, prebivalci Varšave pa so v 7 do 10 primerov povedali isto.

In, kako si pomagamo?

70 odstotkov na noben način, okoli 12 odstotkov anketiranih pa je povedalo, da jemljejo uspavalne tablete.

F. PERIĆ

Odgovor na delegatsko vprašanje

VPRAŠANJE — 27. seja zbora KS, KS Stara Ljubljana:

1. Potrebno je obrazložiti, kaj je bilo predvideno doseči z organiziranim odvozom odpadnega materiala v Ljubljani, katerega plačujejo vsi stanovalci?

2. Zakaj Komunalno podjetje »Ljubljana« pri odvoznih akcijah odpadnega materiala izrecno odvaža kosovni material, drugi odpadni materiali pa ostajajo; ali ne bi bil namen takih akcij očistiti okolico hiše?

ODGOVOR

Komunalnega podjetja »Ljubljana«, TOZD Javna higiena.

1. Problematika organiziranega odlaganja in odvoz kosovnih odpadkov je bila v Ljubljani predmet razprave domala na vseh posvetih, kjer so se razreševali problemi divjih odlagališč oziroma varstva okolja. Kosovni material predstavlja po svoji velikosti in strukturi take odpadne snovi, ki jih ni mogoče odlagati v običajne posode za smeti in so se taki odpadki največkrat odlagali na nedovoljenih mestih.

Zaradi navedenega so delegati vseh zborov SML dne 28. junija 1974 sprejeli sklep (Ur. list SRS, št. 26/74) s katerim obvezujejo našo OD, da 2-krat letno organizira odvoz kosovnih smeti. Stroški odvoza kosovnih odpadkov so vključeni v ceno rednega odvoza smeti.

2. V skladu s sklepom skupščine mesta Ljubljane je naša OD dolžna odvažati kosovne odpadke, ne pa tudi gradbeni odpadni material, za katerega odvoz je dolžan preskrbeti lastnik, upravljalec zgradbe, ali izvajalec gradbenih del.

Vendar nameravamo v bodoče termine odvoza kosovnih odpadkov uskladiti z očiščevalnimi akcijami, ki jih nekatere krajevne skupnosti že dalj časa organizirajo. Tako bi se hkrati ob istem času (dnevu), ali naslednji dan po očiščevalni akciji opravil odvoz vseh vrst odpadkov po posameznih krajevnih skupnostih.

Ohranimo si čisto okolje

Govorjenje in pisanje o varstvu človekovega okolja nas spremlja dobesedno na vsakem koraku, zlasti v letošnjem letu, ki smo ga proglasili za leto varstva okolja. Korak, ki smo ga storili na tem področju prejšnji teden v naši občini, lahko poimenujemo kot napoved vojne. Sovražniki smo sami, borili se bomo sami — v prvi vrsti za boljšo srčno kulturo vseh nas. Pomesti bo treba najprej pred lastnim pragom in ne samo obsojati avtomobile in komunalce. Z avtomobili se vozimo tudi mi, delo komunalcem pa prav tako zagotavljamo sami.

Da bi organizirali kar se da široko fronto delovnih ljudi in občanov v tej bitki, smo imeli prejšnji teden v naši občini problemsko konferenco o varstvu okolja.

Izhajamo predvsem iz ugotovitve, da je uspešno izboljšanje človekovega okolja in pogojev bivanja pravica in dolžnost občanov in delovnih ljudi. Osrednjo pozornost moramo posvetiti nalogam, ki jih občani in delovni ljudje lahko sami opravimo v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, naseljih, hišah in stanovanjih in ki — kar je posebno važno — ne terjajo velikih finančnih sredstev.

Pri tem bo potrebno izgraditi povezan sistem akcij, ki naj potekajo od delovnega človeka in občana preko TOZD in OZD oziroma hišnih svetov in krajevnih skupnosti do skupščine občine in mesta. V akcijo pa morajo biti vključeni vsi družbeni dejavniki, organizacije in društva.

Pri čuvanju svojega okolja tekmujmo med seboj

Da bi postalo varstvo okolja sestavni del življenja vseh občanov in delovnih ljudi, bodo najprej hišni sveti in TOZD sprejeli letne programe dela in akcij, na osnovi njihovih programov bo krajevna skupnost sprejela svoj program in na koncu bo akcija na ravni občine združila vse prej omenjeno v celovit program.

Akcija naj se začne vsako leto na pomladni dan, vse skupaj pa naj bo združeno v sistem tekmovanj z ocenjevanjem v okviru KS in občine.

Rezultati naj se ocenijo dvakrat letno: ob dnevu republike in ob občinskem prazniku.

Ni potrebna posebna moč prerokovanja, da si že sedaj lahko zamislimo akcijo, v katero se bodo enakopravno vključili tako VVZ kot tudi društva upokojencev, in že smo pri srčni kulturi. Težko namreč verjamemo, da bo nekdo, ki bo na zelenici okrog bloka sam pobiral razne smeti, jutri vrgel na pločnik papir ali cigaretni ogorek. Ne samo otrokom temveč tudi odraslim občanom ne bo treba veliko govoriti o pomenu čistega okolja in o lepoti urejene zelenice. Saj imamo oči, in roke ter voljo tudi. Mar ne?

Dr. IVAN CIBIC: »Čas je že, da nehamo govoriti zgolj o letu varstva okolja. Preidimo na akcijo, ki bo dolgoročna. Akcija, ki jo bomo iz dneva v dan negovali in razširjali. Vse pogosto nam namreč komercialni vidiki odžirajo zelenice. Drži, da je zemlja draga, zlasti v mestu, vendar tudi človek ni poceni . . .«

MARJETA STOPAJNIK: »Akcija in ob njej doseženi rezultati pri zbiranju odpadnega papirja je lahko vzpodbuda za zbiranje odpadnih surovin nasploh. Zal pa moram povedati, da smo pred leti skušali westi akcijo zbiranja steklenic, da pa pravega posluha ni bilo. In ne pri občanih, temveč pri tistih, ki naj bi steklo rabili in predelovali.«

Ing. PETER NOVAK: »Zakoni so prazne črke na papirju, če za njimi ne stojijo ljudje. Ko neprestano govorimo o varstvu okolja, moramo enkrat za vselej ugotoviti, da je to v resnici skrb za človeka in da borci za varstvo okolja ne morejo biti zgolj varuhi narave. Od tu tudi misel, da gremo v to vojno kot strnjena in široka fronta, kot en mož . . .«

Stalna akcija terja dobro organizacijo

Za koordinirano delovanje na tem področju bomo pri občinski konferenci SZDL ustanovili svet za varstvo okolja, pri konferencah krajevnih organizacij SZDL pa ustrezne sekcije. Le-te bodo v sodelovanju z vsemi dejavniki v krajevni skupnosti, zlasti pa z zbori stanovalcev in hišnimi sveti, postale javne tribune za izmenjavo mnenj, stališč in interesov. Bodo pa seveda tudi mesto dogovarjanja za neposredno aktivnost.

V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela pa naj bodo osnovne organizacije sindikata pobudniki za ustanovitev oziroma za še uspešnejše delovanje organov za varstvo okolja, za izvajanje določil in drugih zakonskih aktov, za predlaganje novih aktov in načrtov.

Učiti se moramo gospodarjenja s svojim okoljem

»Zavedati se moramo, še posebno v letu varstva in izboljšanja človekovega življenjskega in delovnega okolja, da naloge na tem področju družbene dejavnosti niso le kratkoročne in enkratne, temveč da poleg teh obstajajo še pomembnejše dolgoročne naloge in aktivnosti, ki jih je moč reševati le z zavzeto in široko družbeno akcijo vseh dejavnikov naše družbe.

Med te naloge sodijo zlasti zagotavljanje pogojev za uresničevanje obveznosti in pravic delovnih ljudi in občanov v zvezi z varstvom okolja in to v vseh predvsem pa v temeljnih samoupravnih okoljih naše družbe. Tu sodita vzgoja in pravilen odnos delovnih ljudi in občanov do čistega in zdravega okolja kot pogoja za življenje in delo ter izpostavljanje družbenopolitične odgovornosti glede uresničevanja in spoštovanja zakonov, predpisov, dogovorov in obvez, ki so samoupravno in normativno naložene tistim, ki kakorkoli posegajo v okolje.«

TONI PERIĆ

Mar so samo komunalci krivi za tole, kar se vidi na posnetku? Ni naš namen iskati kdo je kriv, saj vemo, da četudi ga najdemo, bo imel na »zalogi« 1001 odgovor. Radi bi le ilustrirali, kje je treba začeti z akcijami za varstvo okolja. Pri nas samih!

Stališča problemske konference za uresničevanje nalog na področju varstva in izboljšanje človekovega življenjskega in delovnega okolja

Na osnovi sklepa predsedstva občinske konference SZDL Ljubljana Center o sklicu problemske konference o varstvu in izboljšanju človekovega okolja, odloka skupščine SFRJ o razglasitvi leta 1977 za leto varstva okolja ter sklepov predsedstva RK SZDL Slovenije v zvezi s tem sprejema problemska konferenca SZDL Ljubljana Center po predhodni razpravi in razpravi na konferenci stališča za nadaljnje uresničevanje nalog za varstvo in izboljšanje človekovega življenjskega in delovnega okolja v občini.

Delegati na problemski konferenci so potrdili, da so glavni problemi varstva okolja v središču mesta naslednji:

— slaba komunalna higiena (nečiste in nasmetene ulice, slab odnos do skupnih naporov, slabo vzdrževanje zelenic, pomanjkanje košev in kontejnerjev za smeti, uporaba zelenic za parkiranje, neurejene izložbe itd.);

— močno onesnaženje zraka (zaradi neustreznih ogrevalnih naprav, neustreznega goriva, močnega povečanja prometa in slabih prometnih površin);

— močan hrup, ki ga povzročajo v glavnem prometna sredstva;

— neustrezna oziroma novim pogojem življenja neprilagojena zemljiška in urbanistična politika, nerešeni problemi glavnih prometnic, neurejeno financiranje izgradnje kombiniranih sosesk oziroma sanacijskih zazidav odprtih prostorov, neusklajena politika pri gradnji poslovnih prostorov v okviru mesta itd.;

— nezadovoljiva vzgoja občanov, mladine in otrok do vseh vrednot človekovega okolja.

Problemska konferenca je podprla smernice za izvajanje družbenega plana občine Ljubljana Center za leto 1976 do 1980, ki z ozirom na stanje in določila zakona o varstvu zraka, odloka o varstvu zraka in zakona za omejevanje hrupa narekujejo, da čimprej pristopimo k izvajanju že sprejetih ukrepov s tem, da izvršni svet občine Ljubljana Center ugotovi večje onesnaževalce okolja, ki bi se z ozirom na izpeljano toplovodno omrežje lahko že v tem letu priključili nanj. Odgovorni nosilci so dolžni že v letu 1977 izdelati sanacijske programe za vrstvo zraka in okolja. Poleg varstva pred onesnaževanjem zraka je potrebno v občini v letu 1977 izvesti akcije za izboljšanje čistoče vseh javnih površin. Pri tem je potrebno odpraviti neurejena odlagališča smeti in odpadkov na celotnem območju občine.

Da bi postalo varstvo in izboljšanje človekovega okolja dejansko sestavni del življenja vseh delovnih ljudi in občanov, je aktivnost na tem področju potrebno nadaljevati, razširiti in jo zlasti razviti v stanovanjskih hišah in temeljnih tor drugih organizacijah združenega dela. Potrebni so programi, ki bodo jasno opredelili, kaj bomo ukrenili sami, katere probleme pa bomo reševali skupno v širši družbeni akciji. Na podlagi takih programov bo možno opredeliti programe nalog in akcij krajevnih skupnosti ter skupščin občine in mesta oziroma njihovih izvršnih svetov. Organizacije združenega dela, posebno tiste, ki izvajajo dejavnost na področju varstva okolja, komunalna interesna skupnost in skupnost za varstvo zraka so dolžne v okviru svojih pristojnosti ukreniti vse potrebno za nadaljnje izvajanje določil sprejetega zakona in odloka za varovanje okolja in za izvajanje konkretnih akcij za čistejšo in lepšo Ljubljano.

Akcije za varstvo in izboljšanje človekovega okolja naj bodo stalne, prilagojene dejanskim potrebam, v njih naj množično sodelujejo pionirji, mladina ter delovni ljudje in občani in njihove organizacije. Poleg konkretnih dejavnosti naj razvijajo in krepijo odnos občanov do okolja, njihovo samodisciplino, kulturo in sposobnost preko delegatov uveljavljati svoje neposredne interese za urejeno okolje na vseh mestih odločanja.

Delegati so podprli predlog, da se v občini Ljubljana Center opredeli celotna akcija za varstvo in izboljšanje človekovega okolja, da se pripravi ustrezni program posameznih akcij in določi njihove nosilce, da se ob tem posveča skrb vzgoji delovnih ljudi in občanov, mladine in pionirjev, da se o programu dejavnosti in nosilcih obvesti vse delovne ljudi in občane, da se za podobne akcije spodbudi tudi ostale občine v Ljubljani, da bi tako skrb za okolje postala trajni sestavni del življenja delovnih ljudi in občanov v občini. V akcije morajo biti vključeni vsi družbenopolitični in družbeni dejavniki kot Socialistična zveza, sindikati, zveza socialistične mladine Slovenije, družbene organizacije in društva, družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, organi družbene samozaščite in drugi.

Socialistična zveza

— izdela poziv ostalim ljubljanskim občinam za organizacijo podobnih akcij

— propagira akcijo preko javnih občil

— preko krajevnih organizacij SZDL organizira akcije v krajevnih skupnostih in to:

a) izdelava programov varstva in izboljšanje človekovega okolja v okviru hišnih svetov (urejanje oken, balkonov, vrtov in zelenic ob hišah, vzdrževanje reda in čistoče itd.),

b) izdelava programov varstva okolja v krajevnih skupnostih, koordinacija programov hišnih svetov in TOZD oziroma OZD),

c) tekmovanje hišnih svetov, temeljnih organizacij združenega dela v in med krajevnimi skupnostmi (in občini).

Sindikat

— propagira akcije preko internih načinov obveščanja

— organizira akcije v TOZD (OZD) in sicer:

a) priprava programa varstva okolja v TOZD,

b) ugotovitev vseh virov onesnaževanja okolja, predlaganje ukrepov, ki so bili storjeni za njihovo zmanjšanje, preverjanje skladnosti ukrepov v TOZD z zakonskimi predpisi o varstvu okolja,

c) ureditev in vzdrževanje poslovnih stavb in njihovega okolja (pročelja, vhodi, pločniki, okna, balkoni, izložbe),

d) tekmovanje za najlepše urejen in vzdrževan objekt, izložbo, tovarno itd.).

Zveza socialistične mladine Slovenije

— propagira akcije preko sredstev obveščanja

— vodi in koordinira akcije vseh organizacij, ki vključujejo pionirje in mladino

— organizira vključevanje šolske mladine v akcije:

a) priprava programa varstva okolja in akcij v vsaki šoli (ureditev vzdrževanja šole in okolice, vsakomesečne akcije za ureditev in čiščenje predelov krajevne skupnosti ali občine, igrišč itd.),

b) vključevanje varstva okolja v posamezne dele učnega načrta, kot del splošne vzgoje,

c) vključevanje pionirjev in mladine v vzgojne akcije za opozarjanje vseh občanov na varstvo okolja na ulici, v trgovinah, parkih itd.),

d) tekmovanje šol za najuspešnejše izvajanje programa in množično vključevanje pionirjev in mladine v akcijo varstva okolja.

Družbene organizacije in društva

— izdelajo in usklajujejo program akcij v krajevni skupnosti,

— s članstvom se aktivno vključujejo v posamezne akcije v krajevni skupnosti in občini, s strokovno dejavnostjo prispevajo k uspešnemu poteku akcij.

Samoupravne interesne skupnosti

— izdelajo program akcij na nivoju občine in ga koordinirajo s programi v krajevnih skupnostih in z izvajalci,

— zagotovijo sredstva za uresničevanje sprejetih programov.

Izvršni svet skupščine občine

— izdela program varstva okolja v občini, koordinira programe KS in večjih OZD, analizira stanje okolja, izvršuje predpise in zakone, zagotovi uspešnejše delo inšpekcijskih služb,

— predloži program in poročilo o varstvu okolja v obravnavo občinski skupščini.

Društvo za varstvo okolja Ljubljana

— sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami in drugimi pri vodenju akcij,

— koordinira akcije društev na nivoju krajevne skupnosti, občine, mesta,

— organizira strokovna predavanja o varstvu okolja,

— pripravi sistem tekmovanj in ocenjevanja.

Komunalne organizacije združenega dela pomembne za varstvo okolja (Rast, Snaga, KEI, Vodovod, Plinarna in druge)

— izdelajo ovrednoten program akcij na nivoju občine in ga koordinirajo s programi krajevnih skupnosti in SIS,

— organizirajo skupne akcije z občani in TOZD v KS in na posameznih področjih.

Naloga organizacij Socialistične zveze v nadaljnjih naporih pri varstvu okolja je, da ustvarja pogoje, ki bodo delovnim ljudem in občanom omogočili aktivno uresničevanje ustavnih načel in skupščinskih stališč ter drugih sklepov in dogovorov za urejanje problematike varstva naravnih dobrin in vrednot človekovega okolja. Le organizirani delovni ljudje in občani lahko učinkovito uveljavljajo svoje pravice in dolžnosti. Celotna družbenopolitična akcija mora biti zato usmerjena v aktiviranje delovnih ljudi in občanov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, to je v temeljnih organizacijah združenega dela ter krajevnih skupnostih, kjer morajo postati družbenopolitične in družbene organizacije, društva, samoupravni organi in drugi dejanski nosilci te aktivnosti.

Za koordinirano delovanje na tem področju naj se pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Center ustanovi svet za varstvo in izboljšanje človekovega okolja, pri konferencah krajevnih organizacij SZDL pa ustrezne sekcije, ki naj v sodelovanju z vsemi dejavniki v krajevni skupnosti, zlasti pa z zbori stanovalcev in hišnimi sveti, postanejo javne tribune za izmenjavo mnenj, stališč in interesov o tej problematiki in mesto dogovora za neposredno aktivnost.

Delovna skupina za pripravo problemske konference o varstvu in izboljšanju človekovega okolja naj bo nosilec aktivnosti do pričetka delovanja organov organizacij SZDL v občini in krajevnih skupnostih za varstvo in izboljšanje človekovega okolja. Ti naj bodo imenovani do konca meseca junija 1977.

V Ljubljani, 26. maja 1977